

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

4 An id liceat facere, quando patres infideles sunt subditi Christianis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

ad recipiendum Baptismum propria voluntate. Ad cognoscendum autem, an pervenerit paruulus ad eum statum & facultatem vsus rationis, vtendum est signis, & coniecturis ex experientia desumptis, & hominis prudentis arbitrio iudicium ferendum est. Quod si signa non fuerint factis evidentia, tamen rem faciant dubiam, & aliquo modo probabilem, si necessitas non urgeat, expectari potest & debet commodior occasio, & maior cognitio. Si autem necessitas urgeat, ita vt pensatis omnibus circumstantiis, ea occasio videatur necessaria ad salutem paruuli, tunc in casu dubio inclinandum est in fauorem Religionis, & fidei Christianae, & spiritualis salutis ipsius paruuli, qui magis possidere censetur se tuendi, & animam suam, quam parentes possideant ius in ipsum: in casu autem dubio melius ius possidentis praferendum est. Quod etiam intelligendum est, per se considerata ratione iustitiae, nam habeda est etiam prudens ratio Christianae religionis, & omnino cauendum, ne ita baptizentur huiusmodi paruuli, vt relinquatur sub confortio parentum infidelium cum aperto periculo apostasiae.

Dubitatio.

Sed quid, si paruulus constitutus in ea aetate, in qua exhibet aliqua probabilia signa vsus rationis, non tamen sufficientia, vt factis de libero eius arbitrio constare possit, sed res sit dubia, & parentes infideles velint eum baptizare, ipse autem nolit? Soto indicat, esse fore baptizandum, quia in casu dubij inclinandum est in fauorem Baptismi. Mihi vero oppositum verum videtur, tum propter rationem, quod in dubio melior est conditio possidentis: filius autem magis possidet se ipsum, quam possideatur a parentibus: tum etiam, quia in eo casu ipsummet sacramentum dubium redditur, an sit validum, necne. nam si fortasse paruulus habet arbitrij libertatem, ipso dissentiente, sacramentum erit nullum. Denique, quia in eo casu est eidentissimum, & quasi per se coniunctum cum tali actu apostasiae periculum, nam facile vnusquisque recedit ab eo statu, quem inuitus suscepit, etiam si fortasse ab aliquo sufficienti iudicio & rerum cognitione inuoluntarius fit.

Respondetur.

SECTIO IV.

Verum filij infidelium iure baptizari possint, inuitis parentibus, quando ipsi parentes subditi sunt Christianis Principibus.

Scoti opinio.

In hac quaestione est opinio Scoti in 4. d. 4. q. 9. qui absq; vlla distinctione affirmat, hos paruulos posse baptizari inuitis parentibus. Quam opinionem sequitur Gabriel ibi. q. 2. artic. 3. dub. 5. Fundamentum eorum est, quia ad principem & superiorem spectat, sibi subditos coercere, & compellere, vt Deo, qui omnium est supremus Dominus, obediant. Sed huiusmodi infideles tenentur iure diuino velle, vt filij baptizentur: ergo possunt ad hoc compelli a suis superioribus, & si obedire nolint, possunt ipsis inuitis filij eorum baptizari, vel in poenam sui criminis, vel certe, quia ipsi Principes tanquam legitimi superiores habent maius ius in filios subditos, quam ipsi parentes: & ideo nullam faciunt iniuriam parentibus, priuando eos iure patriae potestatis, maxime cum ea abutantur in perniciem filiorum, & contra Dei praecipuum. Sicut, si subditus male vtatur rebus suis in perniciem reipublicae, potest eis priuari ab habente legitimam potestatem. Ex quo fundamento sequitur primo, hoc ius baptizandi hos infantes, iuxta hanc sententiam non esse in singulis priuatis personis propria auctoritate, sed in Principe, vel quibus ipse potestatem concesserit. Probat, quia hoc ius oritur ex potestate iurisdictionis, seu coercitiuae: haec autem non est in singulis, sed in principe. Secundo sequitur, iuxta hanc sententiam non solum posse, sed etiam teneri Principem, per se loquendo, ad baptizandos hos paruulos.

Gabriel.

Probat, quia tenetur leg. time vt ea potestate, qua habet in subditos. Dico autem per se loquendo, quia, vt ipse etiam Scotus obseruat, per accidens possunt Principes abstinere ab vsu huius potestatis, si timeat futurum esse, vt inde mala sequantur: vt ver. gratia, quod parentes occidat filios suos, priusquam subtrahatur, & baptizentur, aut si commode separari a parentibus non possunt, ita vt sine periculo apostasiae, & sacri legij baptizentur.

Secunda sententia est Durandi in 4. dist. 4. q. 6. qui subdistinguit de huiusmodi infidelibus subditis. Nam quidam sunt subditi tantum ciuili subiectione, eo modo, quo alij fideles subduntur iurisdictioni Regum. Alij vero sunt subditi, tanquam serui, qui omnino sunt sub dominio aliorum. De prioribus inquit, non posse eorum filios baptizari, parentibus inuitis: de posterioribus vero affirmat, per se loquendo, & considerata iustitiae ratione, posse baptizari: quamuis moraliter censcat id non expedire: tum propter periculum apostasiae: nam huiusmodi infantes, cum adoleuerint, facile imitabuntur parentes suos, praesertim cum intelligant, ipsis inuitis, fuisse baptizatos: tum etiam, quia hoc modo vis quaedam inferretur parentibus, vt vel sicte conuerterentur ad fidem, vel certe filios suos occiderent, ne sibi subtraherentur a dominis, & baptizarentur. Haec doctrina Durandi mihi non displicet, quamuis Caietanus hic, & alij Thomistae aliter sentire videantur: quoniam D. Thomas indistincte negat, filios infidelium esse baptizandos, inuitis parentibus. Vt vero rem totam distinctius explicemus & fundemus, oportet distinguere, vt saepe inuauimus, in hoc negotio rationem iustitiae, quae pendet ex iure, seu potestate vnus in alterum: & rationem seu obligationem religionis, ad quam spectat, vt sacramenta digne tractentur: & tertio loco adiungere possumus obligationem charitatis, ad quam pertinet cura spiritualis salutis proximi, quae iuste & religiose adhiberi potest.

2. Sententia Durand.

Durandi sententia approbatur.

Conclusio.

Dico ergo primo, filij eorum infidelium, qui non sunt serui Christianorum, baptizari non possunt, parentibus inuitis, neque auctoritate priuata, neq; publica Christianorum Principum: etiam si parentes politice subditi sint temporali iurisdictioni Christiani Principis. Haec conclusio sumitur ex doctrina D. Thom. hic & 2. 2. q. 10. eamq; late defendunt Cypria. Palud. Caiet. Soto, locis supra citatis, & Vict. Relect. de Indis. Et quidem, quod ad priuata auctoritate attinet, praeter supra dicta circa opinionem Scoti, probari potest ex praecedenti sectione. Sequitur enim ex ibi dictis, quia vnus homo non est subditus alteri priuato homini, etiam si vterq; eidem Principi subdatur: ergo comparantur isti infideles ad alios conciuies priuata auctoritate vtentes, sicut comparantur infideles non subditi, ad Christianos principes: ergo sicut illorum filij baptizari non possunt a principibus: ita neq; istorum a priuatis personis. Vnde etiam fit, idem esse dicendum de infidelibus subditis vni Principi Christiano, respectu alterius, cuius non sunt subditi, vt v. g. de subditis Regis Hispaniae, respectu Regis Galliae, nam respectu illius non sunt subditi, & quoad hoc eadem est ratio de summo Pontifice, quia etiam ipse non habet directam iurisdictionem temporalem in huiusmodi infideles, ex eo quod summus Pontifex est: & si quos habet sibi subditos, id habet vt dominus & rex temporalis, cuius potestas quoad hoc non se extendit vltra suum gradum. Superest probanda conclusio, etiam respectu propriorum Principum. Et ratio illius a priori est, quia isti infideles, quamuis sint subditi Christianis Principibus, non tamen possunt eorum voluntate priuari iure patriae potestatis, quod habent in filios: ergo non possunt etiam filij eorum baptizari, ipsis inuitis. Probat, quia hoc ius oritur ex potestate iurisdictionis, seu coercitiuae: haec autem non est in singulis, sed in principe. Secundo sequitur, iuxta hanc sententiam non solum posse, sed etiam teneri Principem, per se loquendo, ad baptizandos hos paruulos.

Capreol. Palud. Caiet. Soto. Vict. Relect.

iustitiam non possent secure baptizare absq[ue] periculo apostasiae, nisi parentibus subtraherentur. Si ergo illud prius esset licitum, etiam hoc posterius liceret: maxime, quia per Baptismum subicitur homo iurisdictioni Ecclesiae, & consequenter iure liberatur paterna cura in his, quae ad gubernationem animar[um] spectant, quatenus iuri Ecclesiae acquisito contraria esse potest. Antecedens principalis argumenti probatur, quia licet isti infideles sint subditi, non sunt serui, ut suppono, ergo sicut retinent dominium aliarum rerum, ita etiam & ius naturale, quod habent in filios: ergo sicut non possunt priuari aliis rebus earumque dominio, ita nec filiis, & iure quod in illos habent. Dicitur, non posse priuari hoc iure ex sola voluntate Principis sine legitima causa: posse tamen vel in poenam, vel propter maius bonum reipublicae & aliorum subditorum, id iuste fieri à superiori habente potestatem, sicut propter easdem causas possunt subditi priuari aliis rebus temporalibus: hic autem utraque causa intercedere videtur, nam isti infideles abutuntur iure suo, quod in filios habet: ergo merentur illo priuari: ergo possunt à Principe superiori priuari. Habet enim Princeps potestatem regendi subditos in his, quae ad honestatem morum pertinent: unde & cogere possunt ad ea quae necessaria sunt ad salutem animar[um], & contraria prohibere. Rursus, filij istorum infidelium non minus sunt subditi Christiano Principi, quam ipsorum parentes: ergo etiam pertinet ad huiusmodi Principem providere, quae necessaria sunt ad commodum ipsorum paruulorum. Possunt ergo iuste coercere parentes, si contra illorum salutem sua potestate utantur. Et confirmatur, nam Princeps curare potest & debet, ut iura seruentur illis: & quod maius ius minori praefertur: atque adeo quod, si potestas superior & inferior inter se dissentiant, subditus potius pareat superiori potestati, quam inferiori. Cum ergo in praesenti pater infidelis ab ipso Deo dissentiat, potest princeps efficere ut diuinum ius illisum seruetur, etiam si necessarium sit parentem suo iure priuare.

*Resoluitur
obiectio.*

Sed contra hoc est: primum, quia haec omnia ad summum procedunt, in his quae pertinent ad naturalem iustitiam, & honestatem: non in his quae mere supernaturalia sunt. Nam ad haec non extenditur potestas haec politica & humana, quia haec ab ipsis hominibus proximam originem habet, media naturali ratione, & ideo excedere non potest per se ac directe res, quae cadunt sub lumen naturae. Unde in ordine ad supernaturalia data est hominibus alia superior potestas spiritalis & supernaturalis: quae non ab hominibus, sed ab ipso Deo immediate manauit: lex autem Baptismi & obseruatio eius supernaturalis est: & ideo non pertinet ad humanam potestatem cogere ad obseruationem eius. Quapropter sicut non possunt huiusmodi Principes temporales cogere ipsos parentes infideles, ut ipsi met baptizari velint (ut contra Scotum latius ostenditur in materia de fide) ita non possunt efficere, ut eorum filij, ipsi inuitis, baptizentur.

Obiectio.

Dices, etiam potestas, quam parens habet in filium, est mere naturalis: ergo non se extendit ad supernaturalia: ergo cum Baptismus sit supernaturalis, est extra latitudinem huius potestatis, & consequenter non fit contra illam, etiam si filius baptizetur, inuito parente. Respondetur, gratiam fundari in natura, & inde non destrui neq[ue] inuerti debet ordinem, sed pericere: & ideo, quamuis, stado in pura natura, patria potestas absoluta non se extendat ad supernaturalia, tamē hoc ipso, quod haec natura humana eleuatur ad supernaturalia, suo etiam modo eleuatur patria potestas, ut sicut ex mero iure naturalia Deo inuito ipsi naturae, filius, qui propria voluntate uti non potest, gubernandus est & consecrandus Deo auctori naturae per voluntatem parentis: ita ex iure naturali ipsi gratiae debet filius consecrari Deo

Responso.

auctori gratiae per voluntatem parentis, eo vel maxime, quod non potest filius dicari Deo, ut est auctor gratiae: nec sanctificari, nisi simul ordinetur ad Deum, ut auctorem naturae: & ideo, si hoc faciendum est per voluntatem parentis, non potest illud prius fieri, ipso inuito. Sed utrumque quis poterit, retorquendo hanc doctrinam. Nam licet potestas regia, seu politica, sit humana & temporalis, & ita concludatur in pura natura, non se extendat ultra naturalia: tamen, supposita eleuatione naturae, potest consequenter extendi ad supernaturalia, quatenus supposita eleuatione & sufficienti propositione supernaturalium praceptorum, ipsa naturalis ratio dicitur illis esse obediendum, & ideo qui eis non parent, non solum contra legem supernaturalem, sed etiam contra rationem naturalem peccant. Respondetur imprimis, non esse simile: tum quia ius paternum est mere naturale & intrinsecum ipsi naturae, & ideo eleuata natura, videtur necessarium, ut consequenter eleuetur. Ius autem regium, quamuis radicaliter dicatur esse à Deo, tamen, immediate est ab hominibus, & ideo non est ita necessarium, ipsum eleuari, & extendi ad supernaturalia: tum maxime, quia si filius baptizaretur inuito parente, non posset circa illum heredi, quod supernaturale est, quoniam laederetur ius patriae potestatis in eo ipso, quod naturale est: quia est veluti fundamentum ordinis supernaturalis. At vero è contrario, parens infidelis non admittendo Baptismum, vel suum, vel filij, non violat ius regium, neq[ue] aliquod, quod fit mere naturale: nam licet fortaliter peccet contra rationem naturalem, non tamen parat, sed ut admixtam ordini supernaturali. Adde (quod maxime omnia confirmat) Principem temporalem non habere iurisdictionem seu potestatem ad puniendam vel coercendam omnia delicta, sed solum ea, quae sunt contraria communi paci, & iustitiae reipublicae: hic enim est finis & scopus huius potestatis: sub quem finem non cadit Baptismus, neq[ue] contra illum peccat infidelis subditus, qui nec se, nec filium suum baptizari vult. Non ergo possunt hi principes per potestatem coercitiuam cogere hos infideles subditos ad Baptismum suum, vel filiorum: sed ad summum poterunt eos cogere, ne abutantur potestate, quam habent in filios per superpositiones, vel sacrilegia euidenter contraria rationi naturali. Unde tandem confirmatur conclusio. Nam si hi principes habent hanc potestatem baptizandi filios subditorum suorum inuitis parentibus, vel hoc est ex natura rei, supposita tantum Christi institutione: vel est ex speciali concessione Christi. Primum dici non potest, ut ex dictis patet: quia haec potestas nec est mere naturalis, neq[ue] habet necessariam connexionem cum naturali. Secundum etiam non potest cum probabilitate dici: tum quia haec specialis concessio, nec ex traditione, nec ex scriptura colligitur: quoniam potius versus Ecclesiae contrarium indicat, quia nunquam Ecclesia confuevit huiusmodi baptismata permittere: quia ubi de speciali institutione Christi non constat, naturalia iura seruanda sunt: tum etiam quia, si Christus Dominus talem potestatem Ecclesiae concessisset, illa potius pertinere ad spirituales potestates, quam ad iurisdictionem temporalium principum. Hanc enim Christus neq[ue] immutauit, neq[ue] auxit: ostensum autem est, Ecclesiam non habere spirituales potestates in hos infideles, quoad hoc enim eadem ratio est de infidelibus temporaliter subditis vel non subditis Principibus Christianis. Et per haec factis responsum est fundamentis Scoti.

Dico secundo, si infideles, & eorum filij, sint serui Christianorum, licite possit auctoritate dominorum filij à parentibus separari & baptizari, inuitis parentibus. Haec est sententia Durandi, quam non existimo esse contra D. Thomam, qui nihil dixit expresse de hoc speciali casu: quoniam potius hic artic. 10. cum in 2. argumento obiecit, filios Iudaeorum posse baptiza-

ptizari, quia Iudaei sunt serui Christiani nota, in solu-
tione respondet, non esse proprie seruos seruitute pec-
nali contraria libertati, sed solum esse seruientes ser-
uitute civili, & eodem modo respondet 2. q. 10. arr.
12. ad 3. in qua responsione significat, si Iudaei essent
vere serui, fore, vt eorum filij baptizari possent ipsi
inuitis. Atque ita doctrinam hanc ex parte admittit
Caiet. & Soto, & alij ex recentioribus Thomistis,
quamuis non in omnibus consequenter loquantur,
vt ostendimus.

Notabile. Primo igitur, vt conclusionem probemus, suppo-
nendum est, posse dominum suo arbitrio se parare si-
lium seruum à patre etiam seruo, absque vlla iniustitia,
ex vi potestatis & iuris, quod habet ratione domi-
nij. Probat, quia seruitus iure gentium hoc modo
introducitur, vt dominus possit seruum vendere,
aut donare, aut quo voluerit, mittere. Ergo sicut hoc
potest facere circa parentem, non expectato filij con-
sensu, ita potest idem facere circa filium contra vo-
luntatem patris. Antecedens constat ex communi
consensu omnium gentium. Et ratio sumenda est ex
ipso titulo iustitiae, in quo hæc seruitus fundata est. Est
enim veluti iusta poena ex iusto bello introducta; in
quo ad seruandam vitam captiuorum hac ne priu-
etur, priuantur libertate, & rebus suis. Nam hæc om-
nia minoris æstimantur, quam vita. Quando ergo pa-
ter & filius in captiuitatem & seruitutem deueniant,
omnino constituntur sub potestate domini, vt eis
vni possit, tanquam rebus suis, modo rationabili, &
hominibus accommodato. Sicut ergo ex vi huius do-
minij potest priuare seruum dominio aliarum rerum,
ita etiam filij sui: potest ergo vnum ab alio separare
vel per venditionem, vel per donationem. Quod à
posteriori confirmatur, & declaratur, quoniam alias,
si miles in bello patrem cum quinque aut sex filiis ca-
peret, nec posset vnum sine alio captiuare, nec vende-
re, & consequenter, si nec posset omnes alere, neq; vni
& eidem omnes diuendere, cogere tunc omnes liber-
tate donare, quod nullus faceret, vt existimo: neque
est, cur id facere obligetur. Deniq; vltus ipse satis hanc
conclusionem confirmat, & declarat hoc dominium
in seruos hoc modo, & cum tota hac potestate esse in-
troducitur. Quocirca in hoc puncto nulla fere est in-
ter doctores controuersia, quamuis Capreol. in 4. d.
5. q. 1. ar. 3. ad argumenta Durandi contra primam co-
clusionem hoc in dubium reuocet sine vlla probatio-
ne, quæ difficultatem ingerat. Nam licet verum sit,
non posse dominum vt seruo ad omnem vsum pro
suo arbitrio, quando in illo vtu est aliquid contrariu
alteri naturali legi seu honestati: qua ratione non po-
test illum interficere, & similia: tamen in hoc vtu se-
parandi filium à patre, intrinsece nulla est turpitudi-
ne: necius, quod pater habet in filium, tam est intrinse-
cum, vt non possit illo priuari in poenam, iure serui-
tutis: maius enim est ius propriae libertatis, & tamen
eo priuatur.

Notabile. Secundo est certum apud omnes, si filius serui in-
fidelis semel separetur à patre, posse baptizari, inuito
patre. Diximus enim in præcedenti sectione, etiam
in filiis infidelium non subditorum Christianis, hoc
verum habere, quod, si omnino sint separati à paren-
tibus, baptizari possint, quia non debent carere om-
ni auxilio, & tunc non possunt gubernari voluntate
parentum, ergo multo magis hoc erit verum de sub-
ditis & seruis. Sed assignari potest differentia: nam
illud prius est verum, quando filij ita sunt destituti
parentibus, vt vel omnino sint ignoti, vel nullus ad
eos pateat aditus, vt eorum consensus postuletur,
vel certe adeo esse difficilis, vt moraliter non possit,
vel non expediat, qui huiusmodi filium proxime gu-
bernat, pendere à parentis voluntate & arbitrio.
Quod si hoc solum de his seruis infidelibus diceret-
ur, nulla esset difficultas. Aliquid ergo amplius &
specialius docere intendimus. Fieri enim potest, vt
filius re ipsa sit & conuictus & loco satis à patre seiu-
Franc. Suarez Tom. 3.

Etus absque vlla spe redeundi ad confortium eius, &
nihilominus parentes pueri esse cognitos his, sub
quorum cura existit, & quod etiam facile sit parente
consulere, an velit filium baptizari. Et in eo casu in-
dicat Capreolus quantumcunque hi paruuli vendan-
tur, & ad remotas regiones transferantur, non esse
scienter contra voluntatem parentum baptizandos
ante vsum rationis, & hoc etiam docuit Soto hic,
quamuis non satis constans in dictis suis videatur:
prius enim dicit, falsum esse quod Capreolus ait: filiu
separatum à patre seruo, non posse baptizari, illo in-
uito: & tamen postea dicit, quando parentes consulti
possunt non posse baptizari, eis inuitis: cum tamen
hoc ipsum sit, quod Capreolus docuit. Neque enim
ille negat, quando consulti non possunt parentes, pos-
se filios baptizari, eis inuitis, sed potius id expresse af-
firmat paulo inferius. Ego tamen existimo, in eo casu
posse legitime baptizari, neque oportere parentes
consulere, nec facultatem ab eis petere: quando qui-
dem, licet eam non concedant, baptizari possunt. Ra-
tio est, quia dominus succedit loco parentis, & ad eum
pertinet ius & cura gubernandi seruum suum, sicut
ad eum spectat providere illi de necessariis ad vitam
corporalem. Quamuis enim hæc cura & obligatio nõ
sit parenti ablata, quia naturalis coniunctio non
manet: nihilominus tamen etiam est domino acqui-
sita, & potest illa vti absque vlla dependentia à paren-
tibus, quando quidem ius illorum in dominum quo-
dammodo translatum est, seu magis est illi subordi-
natum, quam è contrario. Supponimus enim, iusto
titulo filium esse in seruitutem redactum vel solum
vt se paratum à patre vel simul cum illo. Et confirmari
hoc potest ex 1. Machab. 2. vbi Mathathias omnes
paruulos incircumcisos in bello captos circumcidit
ecce. Nam quamuis Lyra dicat, solum id fecisse in
filiis Iudæorum, tamen Scriptura absolute loquitur,
& quamuis Soto dicat, si Mathathias id fecit in
filiis gentium, fecisse quidem secundum zelum, non
tamen secundum scientiam: hoc tamen de insigni, &
sanctissimo viro non recte dictum videtur. Melius
ergo dicitur: cum illi iam essent iure belli in seruitu-
tem redacti, & à parentibus separati, iure circumci-
di potuisse, sicut nos etiam nunc iure baptizamus fi-
lios Saracenorum in bello captos.

Quocirca citata opinio Capreoli de consensibus
parentibus, ad summum, procedere posset, quando
infans iniuste esset captus, & separatus à patre, tunc
enim consulendus esset pater, si fieri posset, vel (vt
melius dicamus) potius esset filius restituendus pa-
renti, si fieri posset, quam baptizandus, quia cum ac-
tio fuerit iniuriola, nullum ius ex vi illius ablatum
est patri per se loquendo: neque ille dici potest filius
serui, de quo agimus. Quando vero iusta ac legitima
seruitus contracta est, dominus acquirit ius in ser-
uum, iusteque priuauit parentem iure suo. Neque
obstat quod Capreolus obicit, hoc scilicet ius esse
naturale patri, & ideo non posse illo priuari. Nam
duobus modis potest intelligi hoc ius esse naturale:
primo, quia habet originem ab ipsa natura: alio mo-
do, quia ipsum ius naturæ obligat, vt nullus possit
hoc ius vsurpare præter parentem, aut ipsum illo pri-
uare. Prior sensus est verus: posterior autem falsus,
quia non omne ius, quod à natura ducit originem, est
immutabile: tolli enim potest, vel inuitè, in poenam
iustam, vel voluntarie, vt cum aliquis se vendit in ser-
uum, & se priuat iure libertatis sibi à natura concessi-
so: sic ergo in presenti dicendum est: quia nulla est ra-
tio specialis, propter quam hoc ius sit immutabi-
lius, quam reliqua.

Tertio ex duobus principiis positus sequitur, pos-
se dominum hac speciali intentione & sine vendere
seruum, vt libere possit filium baptizare à parente
suo separatum. Quamquam enim hoc Caietanus hic
neget, eique Soto citato loco consentire videatur:
hoc tamen, per se loquendo, & ablati extrinsecis in-
Z com-

commodis, verius videtur. Probat, quia dominus habet potestatem libere vendendi seruum, & asportandi in remotissimas regiones, vt ostensum est: ergo ob quemcunque finem vel causam hoc faciat, non erit iniustus ex hoc praecise capite, quod separet filium à patre: nam vitur iure suo. Imo ex vi talis obiecti actio illa non est mala, sed saltem indifferens, sicut vendere equum vel aliam quamcunque rem similem. Rursus finis ille vendendi patrem ad baptizandum filium non est malus: imo potius videtur habere honestatem charitatis & religionis: ergo neque facere illum actum propter hunc finem est malum. Nullam enim inordinationem aut aliam turpitudinem habet adiunctam. Responderi potest ex doctrina, quam Caietanus indicat, illud medium non esse proportionatum tali fini, & ideo contra rationem esse vnu, propter alterum facere. Antecedens patet, quia illa duo pertinent ad diuersos ordines. Nam baptizare est iuris diuini: potestas autem vendendi seruum est iure ciuili seu gentium introducta: non ergo potest vna actio recte ad aliam ordinari. Sed certe non video quo principio, vel fundamento nitatur haec assertio. Videtur enim fundari in hoc, quod ea, quae sunt iuris humani, aut mere temporalia, non licet facere propter ea, quae sunt iuris diuini seu spiritualia: nam secluso hoc principio, nulla est vis illius illationis. Hoc autem principium est omnino falsum, vt patet, tum ratione. Nam quae sunt inferioris ordinis conuenientissime ordinantur ad ea, quae sunt ordinis superioris: tum apertissimis exemplis, nam temporale regnum res est humano iure introducta, & tamen conuenientissime datum est summo Pontifici, vt optime & conuenientissime possit spirituali potestate vt: imo nullus esse potest melior finis temporalis dominij & vltus eius, quam vt ad salutem animarum proficit. Imo, vt adhibeamus exempla propinquiora praesenti materiae, qui habet dominium in seruum, potest illi libertatem donare, vt si velit, possit ad suos redire, seque à suis filiis separare. Cui ergo facit iniuriam, aut quae est inhonestas, si hoc faciat animo seu intentione baptizandi filios? Quin potius existimo, si pater sit dignus morte, & sit in potestate ducis aut Regis, vel illi parcere liberaliter, aut illum occidere iuste, nihil peccare, si eligat potius eum occidere, si nullam spem habere spiritualis salutis eius, & timeret eum impediturum Baptismum, seu conuersionem filiorum, quia tunc neque ageret contra iustitiam, neque contra charitatem. Denique si Gentilis haberet seruum infansem filium Christiani, vel aliquid infidelis, nonne liceret illum emere solum sine baptizandi illum? Nullus, credo, negabit, hoc esse opus magne charitatis: & tamen ibi actio ciuili, humana, & temporalis ordinatur ad spiritualem, & supernaturalem finem: ergo idem est in praesenti.

Dixi autem per se loquendo, & seclusis extrinsecis incommodis, quia per accidens posset hoc, vel non expedire, vel etiam non licere: & huiusmodi sunt nonnulla, quae contra praedictam doctrinam obici possunt. Primum est, quia illa est quaedam indirecta coactio parentis ad fidem, nam si intelligat se fore vendendum & à filio separandum, vt possit filius baptizari, potius eligit ipse conuerti ad fidem, seu consentire Baptismo filij, vnde oritur morale periculum simulationis, & fictionis. Respondetur, ibi nullam esse coactionem formalem & propriam, quia neque est actio iniusta, nec fit ex formali intentione extorquendi consensum ab alio. Quod autem interuenire possit quaedam inductio indirecta, & quasi per accidens, id non habet malitiam intrinsecam. Solum oportet cauere, ne quando aliquis hoc titulo mouetur ad fidem suscipiendam, facile admittatur. Oportet enim prius sufficienter examinare, ac probare, an ficto, vel verò corde accedat.

Secundum inconueniens extrinsecum obici potest, quia si propter hunc finem separarentur filij à pa-

rentibus, periculum esset, ne parentes filios occiderent, priusquam sibi eriperentur, & baptizarentur. Respondetur, huiusmodi casum non tam frequenter euenire, vt timeri possit hoc periculum, moraliter loquendo: vnde in indiuiduo vix vnquam occurret. Quod si aliquando timeatur, facile est prius filium à patre separare, quam ipse possit in huiusmodi suspicionem venire. Ac denique si aliquando prudenter consideratis omnibus circumstantiis, probabiliter timeretur hoc periculum, nec posset aliter vitari, cessandum potius tunc esset ab huiusmodi actu, quam infans tali periculo exponendus esset.

Tertium incommodum inferri potest: quia si Christiani hoc iure vterentur in seruos infideles captiuos, etiam ipsi infideles eodem vterentur in Christianos, quos apud se habent captiuos. Separarent enim parentes à filiis, vt eos possent, vel circumcidere, vel alii ritibus suis falsis religionibus adigere, eosque in ipsi instituere, & enutrire. Respondetur primum, vt dixi, hoc non esse tam frequens, neque oportere esse tam manifestum, & publicum, vt necesse sit in aliorum exemplum venire. Deinde existimo, paganos vel quoscunque infideles suo arbitrio ac voluntate id facturos, si in eam cogitationem incidant: nam existimant se habere verum ius dominij in Christianos, quos habent captiuos, atque ita libere posse eos ducere, seu distrahere, prout voluerint. Putare etiam possunt, obsequium se praestare Deo trahendo aliquem ad suam sectam: & ideo ex communi iure gentium arbitrari etiam facile possunt hoc fibi licere. Vnde si forte hoc non faciunt, id est, quia non magno zelo suae sectae, vel animarum ducuntur: sed solum student suae cupiditati & commoditati: tamen si qui sunt, qui huiusmodi zelum habent, non dubito, quin libere id faciant, nulla habita consideratione eorum, quae Christiani facere solent. Non est ergo quod ob timorem huius incommodi, Christianos homines hoc iure priuemus.

Quartum incommodum est, quia huiusmodi infantes cum adoleuerint, facile in apostasiam declinabunt, cum intelligunt, quos parentes habuerint, & quam sectam secuti fuerint: nam quodam veluti naturali desiderio appetunt filij sequi & imitari parentes. Sed hoc non est morale periculum, alioquin etiam si casu moreretur pater seruus, non liceret domino baptizare filium, quia esset idem periculum. Item nec nunc liceret baptizari infantes filios Turcarum, quos Christiani in bello capiunt, omnino à parentibus separatos: quod tamen est contra vsu omnium Christianorum. Imo nec liceret Ecclesiae baptizare filios haereticorum, propter idem periculum. Quando igitur huiusmodi pueri sunt à parentibus separati absque vlla spe redeundi ad illos, non est cur moraliter hoc periculum timeatur: tum quia res absentes minus mouent: tum praesertim, quia facile fieri potest, vt vel nullam, vel paruum notitiam parentum, & religionis eorum habeant: tum etiam, quia si aliquam occasionem inconstantiae inde sumere possunt, quae eadem fere est in omnibus Neophytis, doctrina & diligentia pastorum curandum est, vt eorum fragilitas praenatiur: non vero sunt propter hanc causam ad id remotam tanto beneficio priuandi. Nullum ergo apparet accidentale, seu extrinsecum incommodum, tanta morali necessitate cum hoc actu coniunctum, vt propterea possit iudicari moraliter, vel vt plurimum, illicitum. Quin potius, si prudenter fiat, non erit difficile, vt existimo, omnia inconuenientia vitare. Atque ex his sufficienter, & declarata, & confirmata relinquitur secunda assertio. Ea vero, quae circa illam desiderari possunt sectionibus sequentibus expediuntur.

(..)

1. Inconueniens.

Respond.

2. Inconueniens.